

خوشنویسی در عصر تکنولوژی

گ. اورنده: علی اصغر سلیمانی

www.ketab.ir

سرشناسه: سلیمانی، علی اصغر، ۱۳۳۴ گردآورنده
 مشخصات نشر: استهبان، والتین ۱۳۹۷
 عنوان و نام پدید آورنده: خوشنویسی در عصر تکنولوژی
 گردآورنده: علی اصغر سلیمانی
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۹۴۲-۱-۲
 مشخصات ظاهری: ۴۲۰ ص ۱۴/۵×۲/۵ س م قیمت: ۱۵۰۰۰۰ تومان
 وضعیت فهرست نویسی فیبا
 یادداشت کتابنامه: ص ۳۹۲
 موضوع: خوشنویسی
 مؤلف: caligraphy
 موضوع: خوشنویسی - ایران
 موضوع: Calligraphy - Iran
 موضوع: خوشنویسی - تاریخ
 موضوع: Caligraphy - History
 موضوع: خوشنویسی - ایرانی
 موضوع: Caligraphy - Iran
 رده بندی دیویی: ۷۷/۶۱۹
 رده بندی کنگره: ۳۹۷-۵۰۲ ف ۲۶۳۹/ NK
 کتابشناسی ملی: ۱۲۵۳۲۲
 عنوان کتاب: خوشنویسی در عصر تکنولوژی
 گردآورنده: علی اصغر سلیمانی

چاپ: نخست، ۱۳۹۶ / قطع: رقعی / شمارگان: ۱۰۰ / تعداد صفحات: ۴۲۰ صفحه
 شماره نشر: ۴۲ / ویراستار: انتشارات دانشگاه استهبان / مدیر هادی حامدی / تلفن:
 ۰۹۱۷۷۳۲۱۱۵۴ چاپ و صحافی: نقش و نگار، حجت رستمی / استهبان خیابان کارگر، نیش
 کارگر ۵ / ناشر: انتشارات والتین، استهبان فارس، استهبان / صفحه معا: کوی طالقانی / پلاک ۱۳ / کد
 پستی: ۷۴۵۱۹-۷۳۹۷۵
 تلفن: ۰۷۱-۵۳۲۲۳۴۳۵ همراه: ۰۹۱۷۷۳۲۳۸۵۳

پست الکترونیک: @gmail.com 1334 Soleimani

فهرست مطالب

۹		مقدمه
۱۲		اسلام و هنر خوشنویسی
۱۵		شناسایی انواع خطوط سیدجعفر حجت کشفی
۱۸		جدول انواع خط و استادان خوشنویسی
۲۰		خط ریحان
۲۲		خط نستعلیق
۲۴		شکسته نستعلیق
۲۶		نستعلیق چلیا
۲۷		خط تعلیق
۲۷		خط سیاق
۳۱		نگاهی به خطوط ششگانه (اقلام سته)
۳۳		تاریخچه ثلث اولیه به خط ابن مقبله
۳۵		خط نسخ
۳۶		خط محقق
۴۱		خط رقاع
۴۲		رقاع
۴۲		خط اندلسی

خط اجازه	۴۴
خط شجری	۴۴
آشنایی با انواع سیاه مشق	۴۷
نقاشیخط	۵۱
کتابت کلام الله مجید در قرن های هشتم و نهم هجری	۵۱
زیره تیموریان	۵۱
تصاویر اناء خطوط در خوشنویسی	۵۴
	۸۳
آشنایی با استادان خوشنویس متقدم	۱۶۳
جمال الدین یاقوت مستعصمی	۱۶۴
یاقوت مستعصمی	۱۶۵
سلطانعلی مشهدی	۱۶۷
خوشنویسی سلطان علی مشهدی	۱۶۸
میر علی هروی	۱۷۰
میرعلی هروی	۱۷۱
خوشنویسی میرعماد الحسنی قزوینی	۱۷۸
علی رضا عباسی	۱۸۱
سلطان محمد خندان	۱۸۵
سلطان محمد خندان	۱۸۶
اسدالله شیرازی	۱۸۸
عبدالجبار اصفهانی	۱۹۰

- محمد صالح اصفهانی ۱۹۴
- محمد صالح اصفهانی ۱۹۵
- علی اکبر حسنی حسینی ۱۹۶
- سید علی اکبر گلستانه ۱۹۷
- میرزا جعفر بایسنقری ۲۰۰
- میرزا جعفر بایسنقری ۲۰۱
- میرزا آقا علی تبریزی ۲۰۴
- علاء الدین تبریزی ۲۰۵
- زین العابدین بن محمد تقی اصفهانی ۲۰۸
- زین العابدین عصفهانی ۲۰۹
- خواجه اختیارالدین حسن ۲۱۲
- میرزا عبدالرحیم افسر ۲۱۵
- عبدالرحیم افسر ۲۱۶
- آرامگاه نمادین میرزا احمد نیریزی ۲۱۸
- محمد رضا متخلص به عمان نیریزی ۲۳۴
- عیسی بن احمد برمکی نیریزی ۲۳۵
- میرزا فتحعلی معروف به حجاب شیرازی ۲۴۱
- میرزا غلامرضا اصفهانی ۲۴۱
- میرزا رضا کلهر ۲۵۰
- میرزا محمد حسین سیفی قزوینی ۲۵۳
- میرزا محمد حسین سیفی قزوینی عماد الکتاب ۲۵۴

۲۶۲	آشنایی با خوشنویسان فقید معاصر
۲۶۳	میرزا طاهر خوشنویس
۲۶۹	جواد شریفی
۲۷۱	ابراهیم بوذری
۲۷۴	میرزا حسن شیبانی کاشانی
۲۷۷	حسن زرین خط
۲۸۱	علی اکبر کاوه
۲۸۵	عبدالله فراد
۲۹۷	سید حسین میرزائی
۳۰۱	سید حسن میرزائی
۳۰۵	آشنایی با استادان خوشنویس معاصر
۳۰۶	غلامحسین امیر خانی
۳۱۸	سید محمد احصائی
۳۲۲	عباس اخوین
۳۲۶	نصر الله افجه ای
۳۳۲	عبدالصمد حاج صمدی
۳۳۳	محمد جلیل رسولی
۳۳۴	محمد سلحشور
۳۴۴	محمدحسین عطارچیان
۳۴۸	یدالله کابلی خوانساری
۳۵۴	جهانگیر نظام العلماء

- ۳۵۸..... حمید دیرین
- ۳۶۲..... مجید چیرفهم
- ۳۶۶..... استادان خوشنویس از استهبان فارس
- ۳۸۹..... محمد مهاجر
- ۳۹۵..... احمد علی باروتی
- ۴۰۱..... محمد حسین (احسان) هاشمیان
- ۴۱۲..... زنده یاد مجید نگارنده
- ۴۱۳..... خوشنویس استهبانی آقای اصغر کاظمی نژاد
- ۴۱۵..... تابلو خط منشی کتابت علی وفا
- ۴۱۷..... منابع و مآخذ

مقدمه

در عصر حاضر که عصر تکنولوژی نامیده می شود، خوشنویسی نیز همانند سایر هنرها تحت تاثیر تکنولوژی قرار گرفته و با ورود صنعت چاپ، تحولات مهمی در شیوه ی نگارش خط به وجود می آید. دین ترتیب جایگاه تکثیر آثار خوشنویسی و کاربرد آن در آثار پایی گرافیک مانند: پوستر، نشانه، صفحه آرای، بسته بندی، بیل برد، تراش، تزیینات تبلیغاتی، صفحات وب و ... به تصویب می رسد.

تحولات تکنولوژی، در نیم قرن گذشته شتاب بیشتری یافته و در بخش فن شناسی، صنایع الکترونیک با ارائه ی کامپیوتر عصر حاضر را تبدیل به دهکده ی جهانی کرده است. پدیده های جدیدی که به واسطه ی ظهور تکنولوژی به وجود آمده، نه تنها موجب دگرگونی روش ها شده، بلکه تجدید نظر در تمامی سطوح اجرایی این هنر را نیز فراهم کرده است. امروزه حضور خوشنویسی سنتی در نرم افزارهای رایانه ای نشانگر ارتباط میان هنر سنتی با تکنولوژی روز است. حرکتی که شاید تا دو دهه ی پیش غیر ممکن به نظر می رسید.

امروزه ادبیات مکتوب به کمک خوشنویسی برای ارائه ی پیام و غنی تر بار معنایی خود به مدد برنامه های رایانه ای در اختیار قرار می گیرد. هر یک از این امکانات در واقع نشانه ی جایگاه خوشنویسی در عصر تکنولوژی است، اما باید توجه داشت که عصر تکنولوژی، نسلی را پرورش می دهد که درک بصری آن بسیار

گسترده تر از نسل های پیشین است. این حرکت پر شتاب نیازمند آگاهی و برنامه ریزی های دقیقی است که جایگاه خوشنویسی را در کنار علم روز به تثبیت می رساند. در حال حاضر لازم است هر دو گروه، یعنی هنرمندان خوشنویس و متخصصان رایانه ای، به دلیل بهره گیری از روش ها و ابزارهای جدید تولید، که لازمه ی عصر تکنولوژی است، ارتباط بیشتری پیدا نمایند و گام های جدید و پر داری جهت گسترش و قابلیت های خوشنویسی از طریق امکانات تکنولوژی جدید بردارند.

از زمان ابراهیم مله تا میرزا محمد رضا کلهر، دانش و هنر نسبت به امروز یکدست تر و دیرگتر بود، اما با ورود تکنولوژی چاپ و به دنبال آن تکنیک های جدید، نیاز به مطالعه و فعالیت برای کسب پیشرفت های بیشتر در علم و هنر ضرورت بیشتری یافت و گام هایی در جهت به کارگیری خوشنویسی در تکنولوژی نیز صورت گرفت. اما قابلیت های باقیمانده خوشنویسی فراتر از این است و استفاده از تکنولوژی در شناسایی ابعاد وین این هنر هدفی است که باید برای آن برنامه ریزی دقیق و گسترده ای صورت بگیرد. دستیابی به ابعاد نوین در به کارگیری اصول و فواید خوشنویسی و ترکیب آنها با تکنولوژی رایانه ای، بستگی تمام به مهارت های خوشنویس دارد. او باید با تجربه های زیبایی شناسی جدیدی که در عصر حاضر به وجود آمده، آنها شود و اصول و قواعدی را که میراث پر مایه ی استادان خوشنویسی است، در علم روز به کار ببرند.

تغییرات هنر خوشنویسی با توجه به پیشرفت تکنولوژی

سال های متمادی هنرمندان خوشنویس پیشرو و خلاق به تجربه ای گوناگون پرداختند تا در پی دگرگونی های فنی و نیاز به فراتر رفتن از حد قالب های تکراری و تطبیق با شرایط و نیازهای جدید به اهمیت خوشنویسی و کاربردی که می تواند در تکنولوژی روز ارائه دهد، پی ببرند. مرحله ی اول این تحول از زمان ابداع قلم هی ثوناگون سنتی کوفی، نسخ، ثلث، محقق، ریحان، توقیع، رقع، علویه، سملی و شکسته نستعلیق تا ظهور صنعت چاپ بود.

در مرحله ی دوم، خوشنویسی دستخوش تحولات بسیار وسیعی از لحاظ شکل و ساختار حروف شد تا امکان استفاده در چاپ را بیابد و به دنبال آن موزعانه نظیر تایپوگرافی (Typography) و تایپ ستینگ (Type setting) مطرح شد.

مرحله ی سوم که زمان حاضر می باشد، اوج حرکت های شتابنده ای است که توسط رایانه در هنر خوشنویسی معاصر به وجود آمده است. در این دوره تکنولوژی، زمینه ی مناسب تری را برای بسط تایپوگرافی و تایپ ستینگ، نسبت به دوره ی قبل فراهم آورده است.^۱

^۱ - کتاب ماه هنر، شماره ۹۵ و ۹۶.